ΜΙΚΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ GABRIEL FAURE

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΣΥΖΥΓΟΥ!...

ΝΑΙ, ἦταν, θυμᾶμαι, Ἰούλιος μῆνας. Τὴ βραδειὰ ἐκείνη εἶχα γευματίσει στὸ Σορένς, μαζὺ μὲ τὸν ἄτυχο φίλο μου Ἰάκωβο, ὁ ὁποῖος πέθανε ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες. Ἔκανε τὸ βράδυ ἐκεῖνο μιὰ κουφόβρασι ἀφόρητη. Ἀποφασίσαμε λοιπὸν νὰ πᾶμε ἕναν περίπατο στὸ δάσος τῆς Βουλώνης γιὰ ν' ἀπολαύσουμε λίγη δροσιά.

Στὴν ἀρχὴ βαδίζαμε σιωπηλοί. Καθὼς ὅμως προχωροῦσαμε, συνεχίσαμε τὴ συζήτησι ποὺ εἴχαμε ἀρχίσει στὸ τραπέζι. Ἡ συζήτησί μας ἦταν σχετικὴ μ' ἕνα ἔγκλημα, γιὰ τὸ ὁποῖο εἶχε γίνει πολὺς θόρυβος. Ἕνας νεαρὸς ἀξιωματικὸς εἶχε σκοτώσει μὲ περίστροφο τὴν σύζυγό του, ποὺ τοῦ προσέβαλε τὴν τιμή του, καὶ κατόπιν πῆγε μόνος του καὶ παραδόθηκε στὴν ἀστυνομία, ὅπου κατάθεσε ὅτι ἔκανε τὸ ἔγκλημα ἀφοῦ τὸ σκέφτηκε ψυχραιμότατα καὶ ὅτι δὲν αἰσθανόταν καμμιὰ ἀπολύτως τύψη ἢ μεταμέλεια.

Ἐγὼ καταδίκαζα τὴν πρᾶξι τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ ὑποστήριζα ὅτι ἦταν ἕνας ἄνθρωπος μὲ ἔνστικτα κακούργου. Ὁ Ἰάκωβος ὅμως, μὲ μιὰ θέρμη, ποὺ μοῦ προξενοῦσε κατάπληξι, ὑποστήριζε ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς εἶχε δίκηο, κι' ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ ὅτι καὶ τὸ ἔγκλημά του ἦταν νόμιμο !...

—Τί θέλεις νὰ πῆς ; τοῦ φώναξα τότε ἐγὼ ἐρεθισμένος. Ὁ ἀξιωματικός σου εἶνε ἕνας κοινὸς δολοφόνος. Τί θὰ πῆ νόμιμο ἔγκλημα ;.... Δὲν ὑπάρχει κανένα ἔγκλημα γιὰ μένα δικαιολογημένο !...

Ὁ φίλος μου Ἰάκωβος, ὁ ὁποῖος συνήθως ἦταν ἤρεμος, προσπάθησε τότε μ' ἕνα φλογερὸ τόνο στὴ φωνή του καὶ μὲ ἄφθονα ἐπιχειρήματα νὰ μὲ πείσῃ ὅτι ὁ σύζυγος ἔχει δικαίωμα νὰ σκοτώνῃ τὴν γυναίκα του, ὅταν πεισθῇ ὅτι ἐκείνη τὸν ἀπατᾶ. Σὲ μιὰ στιγμὴ μάλιστα παροξυσμοῦ, μοῦ φώναξε :

—Ἔ, λοιπόν, δὲν σοῦ εἶπα ἀκόμα ἐκεῖνο ποὺ σκέπτομαι. Πρέπει νὰ ξέρῃς ὅτι γιὰ μένα οὔτε ὁ φόνος μοῦ φαίνεται ἀρκετὸς γιὰ νὰ ἐξαγνίσῃ τὸ ἔγκλημα μιᾶς γυναίκας, ἡ ὁποία πατεῖ τὶς ἱερώτερες ὑποχρεώσεις καὶ τοὺς ὅρκους της.

Κι' ἀφοῦ μοῦ εἶπε τ' ἀκατανόητα αὐτὰ λόγια, σιώπησε.

Ἐγὼ δὲν τοῦ ἀπάντησα. Τὸ θεώρησα περιττό, γιατί εἶχα ἀρχίσει ν' ἀμφιβάλω γιὰ τὴ διανοητική του κατάστασι. Ὁ Ἰάκωβος ὅμως, ἀφοῦ σκέφτηκε ἀρκετά, μοῦ ξαναπῆε μὲ ἀποφασιστικὸ τόνο :

—Θέλω νὰ σοῦ μιλήσω.

Κι' ὕστερα ἀπὸ μιὰ καινούρια λιγόλεπτη σιωπή, μέσα στὴν μεγαλοπρεπῆ ἠρεμία τῆς νύχτας, ἄρχισε τὴν τρομερὴ ἀφήγησί του, τὴν ὁποία δὲν θὰ ξεχάσω ποτέ.

—Ναί, ναί, ἄρχισε νὰ μοῦ λέῃ. Θέλω, μετὰ τὸν θάνατό μου—ποὺ δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ συμβῇ—νὰ διηγηθῆς σ' ὅλο τὸν κόσμο, τὴν ἱστορία ποὺ θὰ σοῦ ἐκμυστηρευθῶ τώρα, γιὰ νὰ κάνουν κι' ἄλλοι ἄνδρες ἐκεῖνο ποὺ ἔκανα ἐγώ.

Τὸ ὠχρότατο φεγγάρι μεγάλωσε ὑπέρμετρα ἐκείνη τὴ στιγμὴ τὶς σκιές μας κι' ὁ φίλος μου ἐξακολούθησε :

—Θὰ θυμᾶσαι, βέβαια, ὅτι παντρεύτηκα νεώτατος, μὲ τὴν Ἑλένη, ἡ ὁποία ἦταν τότε μόλις δεκαεφτὰ χρόνων. Δὲν μποροῦσα ποτὲ νὰ φανταστῶ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη πιὸ ἀθῶο καὶ πιὸ γλυκὸ πλᾶσμα ἀπ' τὴ γυναίκα μου. Οὔτε μπορῶ νὰ περιγράψω τὴ βαθειὰ κι' ἄπειρη εὐτυχία μας στὴ Βρεττάνη, τοὺς πρώτους μῆνες μετὰ τὸ γάμο μας. Ζήσαμε κατόπιν στὸ Παρίσι δυὸ χρόνια. Καὶ στὴν πρωτεύουσα ἡ ζωή μας στολιζόταν μὲ τὰ ὠμορφότερα τριαντάφυλλα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐτυχίας. Μπορῶ νὰ πῶ καὶ σήμερα ἀκόμα, ὅτι στὸν κόσμο ὁλόκληρο δὲν ἔζησε πιὸ ἀγαπημένο καὶ πιὸ ταιριασμένο ἀνδρόγυνο ἀπὸ μένα καὶ τὴν Ἑλένη... Ἄ, φίλε μου, δὲν πρέπει ν' ἀγαπᾶ κανεὶς μὲ τόση δύναμι καὶ εἰλικρίνεια στὸν κόσμο αὐτό, γιατί κατόπιν—ἔπειτα ἀπ' τὴν διάψευσι τῶν ὀνείρων του—ὁ σπαραγμὸς τῆς ψυχῆς του εἶνε φριχτός....

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ φίλος μου κόμπιασε. Κι' ἀφοῦ σκούπισε τὰ δάκρυά του κι' ἔπνιξε τοὺς λυγμούς του, συνέχισε :

—Καὶ τώρα, φίλε μου, θυμήσου τὸ τρομερὸ δρᾶμα, ποὺ συνέβη ἐδῶ καὶ λίγους μῆνες στὸ σπίτι μου, ποὺ στὶς ἄγραφές του σελίδες θάφτηκε ὅλη ἡ ὕπαρξί μου. Ἡ γυναῖκα μου, καθὼς θυμᾶσαι, τρελλάθηκε ἄξαφνα καὶ μέσα στὸν παροξυσμὸ της σκότωσε ἕναν ἀπ' τοὺς πιὸ ἀγαπητοὺς φίλους μου... Αὐτὴ τοὐλάχιστον ἡ ἔκδοσις τοῦ δράματος πιστεύτηκε καὶ κυκλοφόρησε... Βέβαια, κανεὶς δὲν φαντάσθηκε τὴν φρικαλέα ἀλήθεια... Ἀλλὰ τώρα, ἀφοῦ ξέρω καλὰ ὅτι δὲν θὰ ζήσω πολὺν καιρό, μπορῶ νὰ σοῦ τὰ ἀποκαλύψω ὅλα !...

—Ἰάκωβε : φώναξα πνιγμένα, πιάνοντάς του τὸ χέρι.

—Ἄκουσέ με : Κάνε κουράγιο κι' ἄκουσέ με !... Μὴ φαντάζεσαι ὅτι δὲν ξέρω τὴν κατάστασί μου... Θὰ πεθάνω ! Εἶμαι σίγουρος ὅτι δὲν θ' ἀργήσῃ νἄρθῃ ἡ μέρα τοῦ λυτρωμοῦ μου. Τὴν εὔχομαι, τὴν περιμένω ἀνυπόμονα, τὴν ποθῶ ! Δὲν θέλω ὅμως νὰ πάρω στὸν τάφο τὸ μυστικό μου ! Θέλω νὰ σοῦ τὸ ἐμπιστευθῶ... Σοῦ εἶπα, πρὶν ἀπὸ λίγο, πόσο ἐλάτρευα τὴν Ἑλένη. Ὅλη ἡ ὕπαρξί μου, ὅλη ἡ εὐτυχία μου, στηριζόταν ἀπάνω στὴν ἀγάπη μας. Ἀλλοίμονον ὅμως ! Τρία χρόνια μετὰ τοὺς γάμους μας, ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴ ποὺ δὲν μποροῦσα νἄχω καμμιὰ ἀμφιβολία γιὰ τὴν ἀφοσίωσί της, ἀνακάλυψα ἐντελῶς τυχαία ὅτι ἡ Ἑλένη μὲ ἀπατοῦσε μὲ τὸν φίλο μου τὸν Ζώρζ. Δὲν εἶνε ἀνάγκη, φαντάζουμαι, νὰ σοῦ πῶ πῶς ἀνακάλυψα τὴν προδοσία της. Σοῦ λέω μονάχα ὅτι ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ εἶδαν τὰ μάτια μου, δὲν σκεφτόμουν τίποτ' ἄλλο, παρὰ μόνο πῶς νὰ ἐκδικηθῶ. Ὅταν δὲν ἔχει κανεὶς ἀγατήσει ὅπως ἀγάπησα ἐγώ, ὅταν δὲν ἔχει ἀπατηθῆ, ὅπως ἀπατήθηκα ἐγώ, δὲν μπορεῖ νὰ αἰσθανθῆ βαθειὰ μέσ' στὴν ψυχή του τὸ ἡδονικὸ μεθύσι, ποὺ αἰσθανόμουν ἐγὼ μὲ τὴ σκέψι τῆς ἐκδικήσεώς μου !...

»Ἡ ἰδέα ὅτι θὰ ἐκδικηθῶ, μοῦδινε μιὰ ὑπεράνθρωπη ὑπομονὴ καὶ ψυχραιμία. Δὲν ἔπαψα νὰ σφίγγω τὸ χέρι τοῦ ἄτιμου φίλου μου μὲ τὴν ἴδια θέρμη, ποὺ τοῦ τὸ ἔσφιγγα πρῶτα, καὶ νὰ δίνω τὰ ἴδια φλογερὰ φιλιὰ στὴν ἄπιστη γυναίκα μου, ποὺ τῆς ἔδινα πρῶτα. Ἀλλὰ ἕνα βράδυ, ποὺ ἡ Ἑλένη ἔφυγε γιὰ νὰ δειπνήσῃ σ' ἕνα συγγενικό της σπίτι, παρακάλεσα τὸν Ζώρζ νὰ ἔρθῃ νὰ μὲ βρῇ στὸ σπίτι μου κατὰ τὶς δέκα.

»Τὸν περίμενα μόνος μου, ἀφοῦ ἔδωσα ἄδεια διανυκτερεύσεως στοὺς ὑπηρέτες μου. Ἐγὼ ὁ ἴδιος τοῦ ἄνοιξα τὴν πόρτα.

»Δὲν εἶχε δρασκελίσει—θυμᾶμαι—τὸ κατῶφλι τῆς μέσα πόρτας καὶ χωρὶς νὰ τοῦ πῶ λέξι, τὸν σκότωσα, σὰν νἄταν ἕνα ἀγρίμι, ποὺ τὸ παραμονεύουν στὸ στενὸ πέρασμα ἑνὸς δάσους.

»Ἡ σφαῖρα τὸν πέτυχε κατάκαρδα. Ἄφησε μιὰ πνιγμένη κραυγὴ κι' ἔπεσε νεκρός.

»Τράβηξα τότε τὸ πτῶμα μέσα στὴ σάλλα καὶ τὸ ἔρριξα πάνω σ' ἕναν καναπέ.

»Ἐξαφάνισα ἀμέσως τὰ ἴχνη ἀπ' τὸ διάδρομο κι' ἀπὸ πάνω μου, ἄναψα ὅλες τὶς λάμπες καὶ περίμενα...

»Ὅταν τέλος γύρισε ἡ Ἑλένη, κρύφτηκα πίσω ἀπὸ ἕνα παραβάν.

»Ἐκεῖνες ἡ στιγμὲς ἦσαν ἡ ὡραιότερες στιγμὲς τῆς ζωῆς μου, ἡ πιὸ ἡδονικές !...

»Εἶδα τὴ γυναίκα μου νὰ πλησιάζῃ πρὸς τὸν καναπέ, ἀπάνω στὸν ὁποῖο εἶχα ξαπλώσει τὸ πτῶμα. Ἡ σπαρακτικὴ κραυγὴ ποὺ ἔβγαλε τὴ στιγμὴ ἐκείνη, ἀντηχεῖ ἀκόμα στ' αὐτιά μου. Ἄ, φίλε μου, ἡ κραυγή της ἐκείνη, ἡ τρομερή, ἡ ἀπαίσια καὶ ἡ ἀπελπισμένη, μὲ κάνει καὶ τώρα ἀκόμα ν' ἀνατριχιάζω ἀπὸ μιὰ ἄγρια χαρά !

»Εἶχα ἐκδικηθεῖ. Πῆγα τότε κοντά της...

»Ὅταν μὲ εἶδε, ρίχτηκε μέσα στὴν ἀγκαλιά μου γελῶντας !...

»Ἦταν τρελλή !».

—Καὶ κανεὶς δὲν ξέρει τὴν ἀλήθεια ; ψιθύρισα, ἄθελά μου.

—Κανείς... Δὲν ζήτησα τὴν δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων. Ξέρω ἀκόμα ὅτι ὁ Μεγάλος Κριτὴς θὰ μὲ καταδικάσῃ. Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν νοιώθω κανένα ἔλεγχο ἀπ' τὴ συνείδησί μου, γιατί ἔχω πεποίθησι ὅτι ἡ πρᾶξις μου ἦταν ἁπλούστατα μιὰ ἐξάσκησις τῶν δικαιωμάτων τοῦ συζύγου !

—Εἴχες τοὐλάχιστον καμμιὰ ἀπόδειξι τῶν σχέσεών τους ; τόλμησα νὰ τὸν ρωτήσω.

—Ἀπόδειξι !... Χρειάζονται ἀποδείξεις, ὅταν τὰ πράγματα τὸ βροντοφωνάζουν....μόνα τους ; Διάβαζα τὶς σχέσεις μέσα στὰ μάτια τους !... μοῦ ἀπάντησε ἔξω φρενῶν ἐκεῖνος.

Κι' ἐνῶ ἐγὼ τὸν κύτταζα σὰν χαμένος, ἐκεῖνος ἐπρόσθεσε :

—Γράψε τα ὅλ' αὐτὰ ποὺ σοῦ εἶπα, νὰ τὰ μάθῃ ὁ κόσμος, νὰ παραδειγματισθῆ !...

Τότε ἐγώ, ποὺ βεβαιώθηκα ὅτι ὁ φίλος μου εἶχε καταντήσει ἕνας δολοφόνος καὶ γίνηκε μανιακὸς ἀπὸ ζηλοτυπία, σκέφτηκα ὅτι δὲν θὰ εἶχε καμμιὰ σημασία νὰ τοῦ ἀρνηθῶ τίποτε καὶ τοῦ τὸ ὑποσχέθηκα.

Δὲν ἀνταλλάξαμε πειὰ οὔτε μιὰ λέξι ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Ἐξακολουθήσαμε τὸν περίπατό μας, ἐνῶ τὸ ὠχρὸ φεγγάρι μεγάλωνε ὑπέρμετρα τὶς σκιές μας.

Τὸ λογικὸ τοῦ φίλου μου ἦταν μιὰ ἀπέραντη μαύρη σκιά.

GABRIEL FAURE

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

—Οἱ μισοὶ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου δὲν ξέρουν πόσο πενθοῦν οἱ ἄλλοι μισοί.

Κάμπελλ

—«Ὁ χρόνος εἶνε χρῆμα», λέγαν οἱ παληοί, ἀλλὰ τότε γιατί ξοδεύουμε τὸ χρόνο ποὺ ἔχουμε στὴ διάθεσί μας γιὰ ν' ἀποκτήσουμε χρήματα ;!....

—Ἡ σοφία ἀποστρέφεται τὴ σιωπή, ἀλλὰ ἡ σιωπὴ ἀναπληρώνει τὴ σοφία.

—Ὁ καλόγηρος κι' ἡ γυναῖκα εἶνε δυὸ νύχια τοῦ Σατανᾶ.

Λέσιγγ

—Ὁ ἔρωτας εἶνε ὁ βασιλεὺς τῶν νέων καὶ ὁ τύραννος τῶν γερόντων.

Λουδοβίκος ΙΔ'.